

УДК 343.133

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2023.21.48>

Кисляк О.М.

*здобувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ СЛІДЧОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Постановка проблеми. Протидія злочинності вимагає ефективного функціонування системи кримінальної юстиції у державі, двоєдиним призначенням якої є реагування у кримінально-процесуальній формі на вчинені кримінальні правопорушення та дотримання при цьому належної правової процедури, важливість якої підкреслена формулюваннями ст. 2 Кримінального процесуального кодексу (КПК) України. Це забезпечується, з одного боку, наявністю системи органів кримінальної юстиції та правозахисник інституцій, з іншого – чіткою регламентацією їх діяльності, яка повинна відповідати реальному стану розвитку громадянського суспільства, держави, своєчасно реагувати на потреби правореалізаційної практики.

КПК України визначає дві сторони кримінального провадження – з боку обвинувачення: слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор, а також потерпілий, його представник та законний представник у випадках, установлених Кодексом; з боку захисту: підозрюваний, обвинувачений (підсудний), засуджений, виправданий, особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, їхні захисники та законні представники (п. 19 ст. 3 КПК України) [1]. Кожен суб'єкт кримінального провадження займає встановлене законом процесуальне становище, має певне коло процесуальних прав і відповідних юридичних обов'язків, та реалізуючи їх, здійснюючи ті або інші процесуальні дії, бере активну участь в кримінально-про-

цесуальній діяльності [2, с. 13–14]. Однак, саме процесуальна активність слідчого є саме тією запорукою для з'ясування всіх обставин кримінального правопорушення під час досудового розслідування і для подальшого прийняття судом законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблематикою стосовно визначення особливостей кримінально-процесуального статусу слідчого у кримінальному процесі займалися такі вчені, а саме: В. Д. Гончаренко, В. В. Землянська, О. В. Іващенко, М. В. Калатур, В. С. Кульчицький, О. О. Лисецький, О. І. Литвинчук, О. В. Макаренко, В. Г. Матвієвська, М. А. Погорецький, І. Паньонко, А. Й. Рогожина, М. Сірого, О. Ю. Татарова, В. Б. Татаренко, А. П. Ткач, С. С. Чернявський, С. І. Чернобаєва, В. Яременко та інші.

Виклад основного матеріалу. Поняття «процесуальний статус слідчого» або «правовий статус слідчого» широко використовується в науковій та навчальній літературі. Часто у вказаних поняттях «статус» замінюють терміном «положення» або «становища». Тому, перш ніж приступити до розробки пропозицій з його удосконалення, слід дати визначення цього поняття, пояснити його структуру, визначити складові елементи, розібратися в співвідношенні правового і процесуального статусу, обумовити, чи змінюється значення поняття, коли замість терміну «статус» вживається «положення».

Власне термін «статус» (лат. status – стан, становище) означає певний стан чого-не-

будь; зі спрощеної точки зору статус об'єкта або суб'єкта – це його стан або позиція, ранг у будь-якій ієрархії, структурі, системі [3, с. 45]. Відповідна термінологія у юридичній літературі є однією із базових (фундаментальних), оскільки дає можливість, по-перше, визначити місце суб'єктів права в системі суспільних відносин, по-друге, визначити їх права та обов'язки по відношенню до інших суб'єктів.

Поняття «структура» (від лат. *structura*) означає будову, розташування, порядок. Це сукупність стійких зв'язків об'єкта, що забезпечує його цілісність і тотожність самому собі, тобто збереження основних якостей при різних зовнішніх та внутрішніх змінах [4, с. 15]. Це стосується й слідчого, кримінальний процесуальний статус котрого складає певну структуру.

Щодо поняття «процесуальний», то воно пов'язано з особливістю регламентації відповідних норм. Так, регламентація відбувається у межах дії КПК і рамках діяльності кримінально-процесуальних правовідносин. Важливим є те, що слідчий є суб'єктом кримінального провадження, до того ж саме, уповноваженим суб'єктом, отже, його діяльність має відповідати завданням кримінального провадження, більш того, як уповноважений суб'єкт він має нести відповідальність, якщо його процесуальна діяльність не відповідатиме встановленим вимогам. Зокрема, ч. 1 ст. 372 КК України (притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності) передбачає кримінальну відповідальність за «притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності слідчим, прокурором чи іншою уповноваженою на те законом особою», що явно корелюється з таким завданням кримінального провадження: «щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений». Поряд із цим, ст. 374 КК України (порушення права на захист) передбачає кримінальну відповідаль-

ність за «недопущення чи ненадання своєчасно захисника, а також інше грубе порушення права підозрюваного, обвинуваченого на захист, вчинене слідчим, дізнавачем, прокурором або суддею» [5], що явно корелюється із завданням кримінального провадження: «щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура» [6, с. 169].

Нині, відповідно до п. 17 ч. 1 ст. 3 КПК України слідчий – службова особа органу Національної поліції, органу безпеки, органу Державного бюро розслідувань (ДБР), органу Бюро економічної безпеки, Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро (НАБУ), уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень [1]. При цьому, у кримінальному процесуальному законодавстві України відсутнє визначення поняття «детектива», не визначена і належним чином змістовність його діяльності. Таке процесуальне положення означеного суб'єкту призводить до складнощів реалізації повноважень [7, с. 50].

На цю проблему вказує і В. І. Чечерський. Він стверджує, що окрім технічного закріплення назви «детектив» шляхом доповнення відповідних положень кримінально-процесуального законодавства, будь-яких інших власне системних змін не запропоновано [8, с. 146]. Хоч законодавець певною мірою і прирівнює детектива до слідчого в розумінні п. 17 ч. 1 ст. 3 КПК України, однак не ототожнює їх [7, с. 107].

Сутність, призначення і межі слідчої діяльності визначені ст. 215–216 КПК України, а повноваження визначаються ст. 40 та іншими статтями КПК України. Так, будучи учасником процесуальної діяльності, слідчий у кримінальному процесі має визначене законом процесуальне становище. Для аналізу останнього часто використовують словосполучення «правовий статус», яке визна-

час положення суб'єкта у правовідносинах [9, с. 413].

На відміну від детективів слідчі ДБР уповноважені розслідувати не лише корупційні кримінальні правопорушення. Хоча до їх підслідності відносяться злочини вчинені службовими особами НАБУ, заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю НАБУ [1].

Короткий порівняльний огляд повноважень підрозділу детективів НАБУ і слідчого підрозділу ДБР, проведений О. В. Головкіним [10, с. 29], дозволяє виділити наступні спільні та відмінні риси в їх статусі: 1) по-перше, обидва правоохоронні органи є структурами антикорупційного спрямування; 2) по-друге, ДБР додатково визначається як орган адміністративної юрисдикції, уповноважений на здійснення адміністративного провадження щодо визначеного кола суб'єктів, в той час, як у Бюро така компетенція відсутня; 3) по-третє, підслідність ДБР поширюється, крім безпосередньо корупційних злочинів, також і на злочини, вчинені із застосуванням катування і пов'язані з ними.

На думку, О. Литвинчук, процесуальний статус слідчого – це система закріплених у кримінально-процесуальному законі функцій, прав і обов'язків, процесуальних гарантій діяльності та відповідальності слідчого за порушення норм цього закону, що відображає його фактичне положення у взаємовідносинах з іншими учасниками кримінального процесу в ході провадження досудового слідства [11].

Як зазначають вчені-процесуалісти, більшість прав слідчого одночасно є його обов'язками, або ж стають такими при розслідуванні конкретного кримінального правопорушення. Свої права та обов'язки в кримінальному судочинстві слідчий здійснює в процесі виникнення, зміни та завершення правовід-

носин з іншими особами (обвинуваченими, свідками, потерпілими та ін.), котрі також є суб'єктами певних прав та обов'язків [12].

На думку О. О. Кіпера та О. О. Лисецького, в законі закріплені можливості слідчого, які дозволяють йому вільно і самостійно визначати характер своєї поведінки на досудовому слідстві з метою найбільш успішного виконання покладених на нього задач. Але також закріплені його обов'язки, які визначають йому необхідність такої поведінки, яка реалізує його призначення в державному механізмі. Автор розкриває зміст повноважень як систему, що включає правовідносини, в яких одна зі сторін – слідчий, а також дії та правові акти, в яких слідчий реалізує свої права та обов'язки [2; 13].

Виникає закономірне питання про те, чи достатньо для розкриття поняття «процесуальний статус слідчого» використовувати тільки визнані більшістю наукових співробітників елементи. Звернемо увагу на те, що свободи – це можливості «вільної» (активної чи пасивної) поведінки (діяльності) людини і громадянина в суспільстві та державі, передбачені Конституцією, іншими законами держави [14, с. 441–442]. Тобто, свобода, в юридичному розумінні цього слова, – це і є право особи здійснювати без особливих обмежень будь-які дії, вибирати по своїй волі тип особистої поведінки в тій чи іншій сфері суспільних відносин. Тому цей структурний елемент належним чином підходить для характеристики загального статусу людини (особистості) в демократичній країні, підкреслюючи основоположний принцип: «Дозволено все, що не заборонено законом». Службова особа, зокрема слідчий, зобов'язаний діяти, лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [15]. У зв'язку з цим включення у відповідний статус елемента «свободи» буде, по-перше, не зовсім коректним, а по-друге, за своєю суттю воно буде повністю співпадати з таким елементом, як «права» [16, с. 24]. При цьому, допускання у кримінальному процесі

можливості появи «вільних» прав, тобто формулювання учасниками досудового розслідування «прав для себе» не можна розглядати як прояв дії принципу «дозволено все, що не заборонено». Бо слідчий та інші уповноважені учасники розслідування будуть стикатися з непрогнозованими варіантами поведінки інших учасників. А спосіб реагування на таку поведінку не регламентований (та й не може бути регламентований) законом. Саме тому законодавець, регламентуючи права заінтересованих учасників кримінального провадження, після формулювання переліку прав змушений вживати такі словосполучення як «реалізувати інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом» (ч. 1 ст. 20 КПК України); «мають також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом» (ч. 5 ст. 42, ч. 6 ст. 64-1 КПК України) [17, с. 37].

Разом із цим, між процесуальними функціями учасника кримінального провадження, а також його правами та обов'язками існує нерозривний зв'язок. З одного боку, функція (функції), що виконується учасником кримінального процесу, визначає коло тих прав та обов'язків, якими цей учасник повинен володіти. З другого боку, саме права та обов'язки встановлюють напрямок діяльності, а отже, і визначають характер здійснюваних процесуальних функцій.

Саме тому, очевидно, що у структуру поняття «процесуальний статус слідчого» необхідно включити елемент «процесуальні функції». Підтримуючи зазначену позицію, Л. В. Карабут з цього приводу розмірковував, що термін кримінальної процесуальної функції застосовується для характеристики не окремих процесуальних дій або ролі того чи іншого суб'єкта, а більш широкого та змістовного поняття, яким є саме напрямок процесуальної діяльності. У даному випадку мова йде не про будь-які напрямки, а ті які є основними, котрі у своїй сукупності безпосередньо і в концентрованій формі виражають сутність кримінального судочинства, сприяє реалізації його задач [18]. Важко не погоди-

тися з дослідником, у тому, що лише основні напрями кримінальної процесуальної діяльності, що показують природу кримінального провадження можна визнавати кримінальними процесуальними функціями.

У свою чергу, КПК України наділяє слідчого основним повноваженням в межах компетенції, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень (п. 17, ч. 1 ст. 3 КПК України) [1]. У широкому розумінні засобами кримінального процесу, як визначає М. А. Погорецький, є все те, за допомогою чого забезпечується отримання його результату, а саме: принципи (засади), процесуальна форма, процесуальні гарантії, процесуальні дії тощо, а у вузькому розумінні засобами кримінального процесу є процесуальні, у тому числі й слідчі дії [19, с. 187]. Відповідні кримінальні процесуальні повноваження необхідно поділи на групи, зокрема:

1) повноваження, пов'язані із рухом кримінального провадження (початок досудового розслідування, об'єднання кримінальних проваджень, виділення матеріалів досудового розслідування, зупинення та відновлення досудового розслідування, закінчення досудового розслідування);

2) загальні повноваження, пов'язані із здійсненням досудового розслідування (оцінка доказів; отримання показань; розгляд клопотань під час досудового розслідування, заявлених стороною захисту, потерпілим і його представником; дотримання строків досудового розслідування, повідомлення про підозру, зміна повідомлення про підозру, розшук підозрюваного, відкриття матеріалів іншій стороні; складання обвинувального акту і реєстру матеріалів кримінального провадження; продовження строку досудового розслідування; ініціювання спеціального досудового розслідування; оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора);

3) повноваження, пов'язані із застосуванням заходів забезпечення кримінального провадження (виклик слідчим, прокурором; привід; накладення грошового стягнення;

тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом; відсторонення від посади; тимчасовий доступ до речей і документів; тимчасове вилучення майна; арешт майна; запобіжні заходи; затримання особи без ухвали слідчого судді);

4) повноваження, пов'язані із проведенням СРД та НСРД (допит; пред'явлення особи для впізнання; пред'явлення речей для впізнання; проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування; проникнення до житла чи іншого володіння особи; обшук; огляд; слідчий експеримент; освідування особи; доручення про проведення експертизи; отримання зразків для експертиз; аудіо-, відеоконтроль особи; накладення арешту на кореспонденції; огляд і виїмка кореспонденції; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; зняття інформації з електронних інформаційних систем; обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу; спостереження за особою, річчю або місцем; моніторинг банківських рахунків; аудіо-, відеоконтроль місця; контроль за вчиненням злочину; виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження; використання конфіденційного співробітництва);

5) повноваження щодо міжнародного співробітництва (підготовка запиту про міжнародну правову допомогу).

Таким чином, основне завдання досудового розслідування полягає у всебічному, повному і неупередженому матеріально-пошуковому дослідженні обставин вчиненого чи підготовленого кримінального правопорушення. Таке дослідження здійснюється слідчими шляхом відновлення (реконструкції) події минулого у спеціальному документаційному угрупованні – матеріалах досудового розслідування [20, с. 26–32].

Отже, змістом досудового розслідування

є діяльність слідчих з: виявлення і закріплення матеріальних слідів кримінального правопорушення; пошуку інших джерел доказування, в яких можна отримати і процесуально закріпити докази, що в них містяться; встановлення всіх учасників вчиненого кримінального правопорушення (виконавців, організаторів, підбурювачів, посібників); виявлення мотивів протиправної діяльності означених учасників кримінального правопорушення; визначення характеру і розміру завданих кримінальним правопорушенням збитків (моральної, фізичної, майнової та іншої, передбаченої певною нормою кримінального закону, шкоди); встановлення всіх обставин, які викривають чи виправдовують особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, а також обставин, що пом'якшують чи обтяжують її покарання; надання належної правової оцінки всім зібраним доказам; прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень (початкових, проміжних, кінцевих) [21, с. 651]

Наступним, важливим елементом процесуального статусу слідчого є гарантії процесуальної діяльності. Кримінальними процесуальними гарантіями діяльності слідчого слід вважати встановлені нормами кримінального процесуального закону засоби, які забезпечують можливість реалізації поставлених перед ним завдань, функцій і повноважень. Відповідно до КПК України, такими гарантіями можуть бути: особиста відповідальність слідчого за законність та своєчасність здійснення процесуальних дій (ч. 1 ст. 40); свобода оцінки доказів (ч. 1 ст. 94); право давати доручення щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам (п. 3 ч. 2 ст. 40); право звернутися до керівника органу досудового розслідування у випадках відмови прокурора у погодженні клопотання слідчого до слідчого судді про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення СРД чи НСРД (ч. 3 ст. 40); обов'язковість виконання законних вимог та процесуальних рішень слідчого органами

державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, службовими особами, іншими фізичними особами (ч. 5 ст. 40) [1; 13, с. 30].

Висновки. Таким чином, після встановлення та розгляду всіх складових елементів кримінального процесуального статусу слідчого, необхідно дати визначення зазначеного поняття, яке буде використовуватися й надалі протягом всього процесу дослідження. Отже, процесуальний статус слідчого – це *система закріплених у КПК України повноважень, обов'язків, відповідальності та гарантій діяльності службової особи органу Національної поліції, органу безпеки, органу ДБР, органу БЕБ, Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю НАБУ, що відображає її фактичне положення у правовідносинах з іншими учасниками кримінального процесу під час захисту особи,*

суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування.

Виходячи із означеного поняття, можна виділити основні складові у структурі процесуального статусу слідчого:

функція (діяльність, обов'язок, призначення) і завдання – направленість діяльності слідчого;

компетенція і повноваження, якими наділений слідчий для реалізації покладених на нього функцій (функції) і завдань кримінального провадження;

відповідальність, яка передбачена законом (від дисциплінарної до кримінальної);

гарантії кримінальної процесуальної діяльності (засоби, які забезпечують можливість реалізації поставлених перед ним завдань, функцій і повноважень).

Анотація

У статті під процесуальним статусом слідчого у кримінальному процесі запропоновано розуміти систему закріплених у КПК України повноважень, обов'язків, відповідальності та гарантій діяльності службової особи органу Національної поліції, органу безпеки, органу ДБР, органу БЕБ, Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю НАБУ, що відображає її фактичне положення у правовідносинах з іншими учасниками кримінального процесу під час захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування. До структури процесуального статусу слідчого у кримінальному процесі віднесено функції і завдання; компетенцію і повноваження, якими наділений слідчий для реалізації покладених на нього функцій і завдань кримінального провадження; гарантії (засоби, які забезпечують можливість реалізації поставлених перед ним завдань, функцій і повноважень); відповідальність, яка передбачена законом за неналежне (умисно, або випадково) виконання завдань, функцій, зловживання наданими повноваженнями тощо (від дисциплінарної до кримінальної).

Звертається увага на те, що нагальною залишається проблема оптимізації роботи слідчих та детективів, зокрема, вдосконалення механізму розслідування кримінальних правопорушень з метою створення реальних умов для ефективної роботи, позаяк, система досудових розслідувань в Україні, за рівнем своєї результативності значно поступається європейській, а слідчі й оперативники донині продовжують працювати за неефективною, з певними відблесками, радянською системою. Також, у законодавстві відсутнє поняття «детектива», не визначена і належним чином залишається змістовність його діяльності. Відповідне процесуальне положення означеного суб'єкту призводить до складнощів та різного роду труднощів в здійсненні ним повноважень.

Визначено співвідношення «слідчого» та «детектива» у вітчизняній та зарубіжній практиці, з виокремленням критеріїв їх розмежування та взаємозв'язку, формулюванням відповідних авторських дефініцій й запропоновано реформування системи органів досудового розслідування в частині правової регламентації таких суб'єктів у кримінальному процесі України шляхом затвердження уніфікованого для теорії і практики статусу «детектив».

Ключові слова: слідчий, детектив, органи досудового розслідування, слідчі підрозділи, кримінальний процесуальний статус, формування, реалізація, повноваження, обов'язки.

Kysliak O.M. Features of the criminal procedural status of the investigator in criminal proceedings

Summary

In the article, under the procedural status of the investigator in the criminal process, it is proposed to understand the system of powers enshrined in the CPC of Ukraine, duties, responsibilities and guarantees of the activities of the official of the National Police, security body, SBI body, BEB body, Chief Detective Unit, Detective Unit, detective department, internal control unit of NABU, reflecting its actual position in legal relations with other participants in the criminal process during the protection of a person, society and the state from criminal offenses, protection of rights, freedoms and legitimate interests, as well as ensuring a quick, complete and impartial pre-trial investigation. The structure of the procedural status of the investigator in the criminal process includes functions and tasks; competence and powers vested in the investigator to implement the functions and tasks of criminal proceedings assigned to him; guarantees (means that provide the possibility of implementing the tasks, functions and powers assigned to it); liability provided by law for improper (intentionally, or accidentally) performance of tasks, functions, abuse of powers granted, etc. (from disciplinary to criminal).

Attention is drawn to the fact that the problem of optimizing the work of investigators and detectives remains urgent, in particular, improving the mechanism for investigating criminal offenses in order to create real conditions for effective work, since the system of pre-trial investigations in Ukraine, in terms of its effectiveness, is significantly inferior to the European one, and investigators and operatives continue to work on an ineffective, with certain glare, Soviet system. Also, in the legislation there is no concept of “detective,” not defined and properly remains the content of its activities. The corresponding procedural position of the designated subject leads to difficulties and various kinds of difficulties in the exercise of his powers.

The correlation of “investigator” and “detective” in domestic and foreign practice has been determined, with the allocation of criteria for their differentiation and interrelation, the formulation of corresponding author’s definitions, and the reform of the system of pre-trial investigation bodies in terms of legal regulation of such subjects in the criminal process of Ukraine has been proposed by approving the unified for theory and practice status of “detective.”

Key words: investigator, detective, pre-trial investigation bodies, investigative units, criminal procedural status, formation, implementation, powers, duties.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Кіпер О. О. Процесуальна самостійність слідчого як гарантія всебічного, повного й неупередженого розслідування у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса. 2017. 240 с.
3. Словник української мови: в 11 т. Т. 9. Київ, 1978. 780 с.

4. Холод Р. С. Правовий статус неповнолітнього обвинуваченого на досудовому розслідуванні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Запоріжжя. 2006. 258 с.
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2000 р. № 2341 ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n89>
6. Сидорчук В. В., Стоянов М. М. Поняття процесуального статусу слідчого, його складники. *Вісник НГУУ «КІІ». Політологія*. 2021. Вип. 2 (50). URL: <http://sociojournal.kpi.kiev.ua/archive/2021/2/30.pdf>
7. Войтюк Р. В. Детектив Національного антикорупційного бюро України як суб'єкт кримінальних процесуальних правовідносин: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ. 2018. 281 с.
8. Чечерський В. І. Окремі проблеми нормативного регулювання статусу Національного бюро розслідувань України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. *Серія Право*. Вип. 32. Т. 3. С. 145–148.
9. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / А. М. Колодій та ін.; ред. В. В. Копейчиков; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. Стер. вид. К.: Юрінком Інтер, 2000. 318 с.
10. Головкін О. В. Основні положення антикорупційного законодавства України. Профілактика корупційних правопорушень: науково-практична конференція, 7 квітня 2015 р., м. Харків: Збірник тез доповідей. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. С. 28–34.
11. Литвинчук О. Процесуальний статус слідчого в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ. Київ, 2007. 20 с.
12. Ляш А. О., Баулін О. В. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого за новим КПК України. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 1 (18). URL: <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/167/189>
13. Лисецький О. О. Слідчий як суб'єкт кримінального провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. 239 с.
14. Юридична енциклопедія. Т. 5. / Ред.кол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. 736 с.
15. Конституція України: Основний Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
16. Коваленко Є. Г. Кримінальний процес України: Навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2003. 576 с.
17. Кримінальний процес України: Підручник. / За ред. Ю. М. Грошевого та В. М. Хотенця. Х.: Право, 2000. 480 с.
18. Цуцкірідзе М. С. Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика : монографія; вступне слово проф. М. А. Погорецького. Київ : Алерта, 2020. 562 с.
19. Карабут Л. В. Функціональне призначення кримінально-процесуальної діяльності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Є. О. Дідоренка*. 2010. №4. С. 109–115.
20. Погорецький М. А. Поняття, зміст та структура кримінального процесу: проблеми теорії та практики. *Право України*. 2013. № 11. С. 180–188.
21. Каркач П., Ковальова Я. Деякі питання суті державного обвинувачення за новим Кримінальним процесуальним кодексом України. *Вісник прокуратури*. 2012. № 11. С. 26–32.
22. Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : монографія. Донецьк : Промінь, 2012. 640 с.